

Kabinet v demisi zvyšuje penze

28.02.2018 20:00 ČT 24 Zpráva

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A pojďme dál. Výdaje státu na důchody v roce 2008 vůbec poprvé překročily hranici 300 miliard korun. Od roku 2009 ale začaly stagnovat. Důvodem byla ekonomická situace. V roce 2013 výdaje na penze dokonce o miliardu klesly. Tehdejší pravicová vláda se úsporami snažila snížit státní deficit. Hranici 400 miliard překročily výdaje na penze v minulém roce a letos by měly dosáhnout už 434 miliard korun. No, a pojďme se podívat na průměrnou výši penzí v posledních letech. Ty jsou zvyšovány pravidelně vždy od ledna. V roce 2000 byl kupříkladu průměrný důchod po valorizaci zhruba 6 tisíc korun. V následujících letech se trend zvyšování penzí urychlil, navíc v červnu roku 2004 dostali důchodci jednorázově tisíc korun. Mimořádný příspěvek vidíme v grafu znázorněný žlutou barvou a no, a růst potom vrcholil v roce 2008, to vidíme taky v grafu, vláda tehdy zvýšila důchody hned dvakrát. Následoval ale útlum kvůli recesi, to vidíme v letech 2009 a 2012. Přes 11 tisíc se tak průměrný důchod přehoupl až v roce 2014. Na pomalé zvyšování důchodů reagovala v roce 2016 Sobotkova vláda dalším jednorázovým příspěvkem, konkrétně 1200 korun. Na důchodovou reformu, ale Česko dál pouze čeká, připomeňme, že takzvaný druhý důchodový pilíř zavedený v roce 2013 předchozí vláda premiéra Sobotky zrušila. Během dvou let v něm spořilo přes 85 tisíc lidí a na účtech penzijních společností zůstaly víc než 3 miliardy korun. Lidé si peníze mohli vybrat do konce roku 2016. Všichni to ale neudělali. Zbylých 186 milionů tak penzijní společnosti poslaly na účet finančního úřadu. Jejich majitelé o ně mohou požádat dodatečně. No, a dalším hostem dnešní Devadesátky ekonom Jiří Šatava, zdravím vás. Dobrý večer.

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Dobrý večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pojďme, prosím jenom, velmi stručně zhodnotit ten aktuální návrh vlády v demisi. Je to koncepční řešení situace s důchodovým systémem nebo je alespoň krok, který směřuje správným směrem?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Je to krok, který určitě zvýší příjmy důchodců díky zvýšení základní výměry, na druhou stranu je to krok, který neřeší aktuální palčivé problémy důchodového systému. Je to krok, který možná zkomplikuje vládě nějaké budoucí řešení, komplexnější, jak s ním slibují přijít. Je to krok velmi drahý.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A to řešení při hledání zdrojů. Je logické, že vláda nachází jako jeden ze zdrojů, říkám jeden ze zdrojů, paní ministryně, ale zmiňovaný právě ten privatizační fond, ze kterého by mělo plynout něco přes 20 miliard?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Určitě to samozřejmě možnost je.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Je to koncepční?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Je to jakési naznačení směru, že chceme zdroje brát ze státního rozpočtu a že samotné pojištění, sociální pojištění nám neufinancuje důchodový účet. Jinými slovy, pokud vláda chce říct: "Ano, my si myslíme, že na důchody bysme měli brát i ze státního rozpočtu a jsme to ochotni udělat za tu cenu, že obětujeme výdaje, jiné výdaje státního rozpočtu, pak je to nějaký jasný signál, ale zároveň by měla říct, jaké výdaje chce obětovat, jestli díky tomu, že budeme mít na vyšší důchody, obětujeme výdaje na obranu, školství nebo něco jiného.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Kde byste hledal zdroje vy na zvyšování důchodů?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Těžká otázka, určitě důchodový systém sám o sobě by měl prostor pro získání nějakých zdrojů. Jeden z velkých zdrojů je práce starobních důchodců. V České republice je velmi nízká míra zapojení starobních důchodců do výdělečné činnosti, jsme pod průměrem Evropské unie, a to i přesto, že lidé těsně před důchodovým věkem jsou v České republice téměř všichni pracují a s okamžikem dosažení důchodového věku téměř všichni odejdou nebo 85 procent populace odejde do důchodu. V tom jsme v České republice velmi zvláštní, a proto přichází státní rozpočet nebo pojistné o spoustu peněz.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jak vás tak poslouchám, měl jsem tu otázku formulovat jinak, kde by podle vás stát měl hledat zdroje na to navyšování?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

V první fázi by se určitě měl podívat na důchodový systém a zefektivnit ho, protože určitě tam prostor je. Neříkám, že v důchodovém systému najdeme tolik prostředků, že bude odteď vždy v plusu, ale určitě tam najdeme velmi významné možnosti k úsporám a k vyšší efektivitě.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Mimochodem, pokud se nemýlím, paní ministryně, v důvodové zprávě k té novele zákona naopak píšete, že důchodový systém se v těch příjmech bude dostávat spíše do minusu, tedy přebytky tam nebudou.

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Samozřejmě, dokud, dokud, dokud nenastartujeme opravdu velkou důchodovou reformu, tak je správná a říká to i kolega, že je velmi správně, pokud zapojíme státní rozpočet. Protože pokud z prvního pilíře, který je průběžný, financujeme invalidní důchody, pozůstalosti, důchody, důchody lidem, kteří neodváděli po dlouhou dobu, ne třeba svojí vinou, ale starali se o děti, třeba ty maminky, jak jsme o nich hovořili a neodváděli do toho důchodového účtu odvedy, ale stát jim přesto důchod vyplácí a neposílá za tyto lidi do důchodového účtu, celkového účtu peníze jako ze zdravotnictví za státní pojištěnce, tak v tom případě je velmi správně, že ty, že ten prostor budeme hledat ve snížení výdajů a nasměrujeme část výdajů zrovna do té penzijní, penzijní nebo důchodové oblasti, že jo.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Je cestou zvyšování některých daní?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Samozřejmě zvyšování daní může pomoci, na druhou stranu takové ty typické návrhy, které padaly, například zvyšování daní z nemovitostí a podobně. Můžou částečně přilepšit, ale určitě to není řešení, které nás spasí.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Když jste mluvila o více zdrojích, je jedním z těch zdrojů, jak ufinancovat to navyšování penzí, právě zvyšování daní konkrétně z nemovitostí?

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Nemyslím si, nemyslím si, že zrovna zvyšování daní může, ale nemusí být dalším ze zdrojů, ale já bych si ...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Vláda si tedy koketuje, nebo nekoketuje?

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Já bych se teď věnovala ...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ne, promiňte, koketuje s tím vláda, anebo ne, že by důchodový, důchodové výdaje financovala mimo jiné zvýšením některých daní.

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Tím, jak budeme financovat důchodové výdaje, tak s tím velmi teď koketuje ministerstvo financí a paní ministryně financí, která ty zdroje hledá. Ale prioritou ...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Podle vás je to špatně?

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Prioritou pro nás bude nalézt ty zdroje v těch výdajích, to znamená, snížit výdaje státního rozpočtu. Nalézt úspory někde jinde tak, abysme zrovna ty ušetřené peníze mohli přesunout do důchodového účtu a vyplatit je zrovna těm důchodcům, kteří jsou nejvíc zranitelný, protože ještě jednou opakuju, je více než 750 tisíc důchodců, kteří nebo seniorů, který pobírají důchod, kteří jsou někde na hranici příjmové chudoby, a to je ten, to je ten, to je ten bod a to je prioritou pro nás, kterou prostě i tímto krokem chceme posléze systémově řešit.

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Rozumím. Pane Šatavo poslední věc. Když to tak posloucháte, máte z toho dojem, že paní ministryně a celá vláda má jasnou představu o tom, jak důchody ufinancovat?

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Ona to pro celou vládu není jednoduchá otázka, jak důchody ...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

To bezesporu, řeší se spoustu let.

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

... důchody ufinancovat. Nejsem si jistý, že tato vláda přijde s nějakým novým řešením, který, které kvalitativně pomůže tu situaci zlepšit. Budeme doufat, že ano.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Má to v programovém prohlášení, kde koneckonců mluví taky o posílení zásluhovosti, ale to už je téma, které otevřeme někdy jindy. Já vám moc děkuju. Děkuju vám, paní ministryně za to, že jste byla hlavním hostem dnešní Devadesátky. Hezký večer.

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Děkuju taky.

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Hezký večer.

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/

Hezký večer, na shledanou.